

Izhaja trikrat na teden, in sicer v torek, četrtek in soboto ob 4. uri popoldne ter stane po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto	15 K
3/4 "	10 "
1/2 "	5 "

Za Nemčijo K 16.50. — Za Ameriko in inozemstvo K 20. — Posamične številke stanejo 10 vin. "SOČA" ima naslednje izredne priloge: Ob novem letu "Kazipol po Goriškem in Gradiscanskem" in dvakrat v letu "Vozni red železnic, parnikov in poštah zvez". Na naročilu brez doposlano naročnine se ne oziramo.

SOČA

»Vse za napred, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič.

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadstr. na desno.

Upravništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v I. nadstr. na levo v tiskarni. Naročnino in oglasi je plačati loco Gorica.

Oglasi in poslanice se računajo po Petit-vrstah, če tiskano 1-krat 16 vin., 2-krat 14 vin., 3-krat 12 vin. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. Večje črke po prostoru. Reklame in spisi v uredniškem delu 30 vin. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

— Telefon št. 83. —

»Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. J. Fabčič) tiska in zal.

Kraški vodovod.

A. Gabršček.
(Dalje.)

Dopisnik »Edinosti« pravi, da se je z vprašanjem, kako bi zahodni del Notranjske in Kras preskrbeli s tekočo vodo iz Nanoških izvirkov, pred približno 18 leti praktično prvi pečal takratni deželni inženir kranjski in sedanji profesor na tehniški v Pragi g. V. Hráský. — Popravljaj to trditev v toliko, da prof. Hráský je imel v mislih in načrtih edmo le Pivško dolino na Notranjskem, katero je hotel preskrbeti z vodo izpod Nanosa. Naš Kras pa ga takrat ni zanimal. Šele potem, ko je dobil v roke načrte in cel elaborat našega konsorcija, je obrnil svojo pozornost tudi na naš Kras.

Dalje pripoveduje dopisnik, da so se v l. 1903. do 1905. postrile vojaške razmere proti Italiji in takrat so spoznali vojaški krogi vodno mizerijo na Krašu. In porodila se je nujna želja, pripomoči Krašu do vode. Začele so se preiskave, katerim je stal poleg višjega častnika in generalnega štaba na čelu takratni nadporočnik J. Suša. — Na to dostavlja malicijozno, da je konsorcij takrat spal še prav mirno spanje.

Na to pripominjam, da sega delovanje sedanjega konsorcija nazaj do l. 1898. Takratni sekcijski šef v poljedelskem ministertvu baron Beck, poznejši ministerski predsednik, je kazal posebno dobro voljo, da bi spravil v pravi tek agrarne melioracije na Kranjskem, Primorskem in v Dalmaciji. Naravno, da je prišel v uradno dotiko s takratnim agrarnim komisarjem na Kranjskem g. glavarjem Fr. Župnekom. Sad takratnih razgovorov in študij je bil — splošen načrt za veliki kraški vodovod iz Nanoških vrelcev. Ta načrt je našel na Dunaju takoj prijatelj, ni pa bilo še prave jasnosti, kako pričeti s tem velikanskim vprašanjem. Dogovorno z merodajnimi krogi na Dunaju je došel g.

Župnek v Gorico, kjer je v deželni hiši razpravljaj o agrarnih melioracijah na sploh in posebej o vodovodu za cel Kras. (Morda je še komu v spominu agrarni slučaj Sinadole). Ali v naši deželni hiši so bili slepi in gluhi za vse lepe načrte v korist našega Krasa. Vodovod jim že celo ni bil pri srcu, ker so takoj zavohali, kam pes tace moli: »Ako Avstrija potrebuje vodovod za svoje vojaštvo, naj si ga zgradi, mi ne damo nič za to!«

Ko je bilo jasno, da iz Goriške deželne hiše ni najti pomoči, je bilo treba pač zasledovati to prevažno vprašanje brez te podpore.

Dopisnik v »Edinosti« govori o nekem gradivu, ki je bilo l. 1905. po večini nabrano in vojaški krogi (!!) so se obrnili na takratnega deželnega poslanca za Kras, da spravi stvar pred deželni zbor. Dr. Treo je res spravil to vprašanje v seli deželne zbornice 15. 11. 1905. na dnevni red in leto pozneje je bil dovoljen »izdaten« prispevek — 1400 K za napravo generalnih načrtov. — Sedaj šele, pravi dopisnik v »Ed.«, je stopil na plan naš privatni konsorcij.

Po tej sliki bi se zdelo, kakor da se konsorcij kiti s pavovim perjem, in sicer toliko bolj, ker pravi v drugem članku ... »ta, pozneje od privatnega konsorcija pograbljeni večmilijonski projekt ...«

Konsorcij mora seveda resnici na ljubo protestovati proti insinuciji, da je šele pozneje pograbil ta večmilijonski projekt; potem, ko je dr. Treo vso reč že tako lepo spravil v tir v deželnem zboru. Konsorciju ni treba, da bi se kitil s tujim perjem, noče pa, da bi se kdorkoli ponašal z njegovim delom. Vsakomur, kar mu tiče.

Glavarstvo v Sežani je res sestavilo (menda dogovorno z g. Sušo) izkaz kapnic in kalov na Krašu, iz česar je bila razvidna vsa vodna mizerija. Nikomur na Krašu pa se še sanjalo ni, da so kje kakí studenci, ki bi se dali spraviti na Kras, razum studenca v Stranah, ki je pa bil dočlen za Pivško dolino.

Sedaj je hotel, da so vojaški krogi takrat došli od g. Župneka obširno informacijo o nekaterih studencih, ki bi se dali spraviti od zahodnega pobočja Nanosa in severnega pobočja Brd v dolino Raše in od tam v Štorje in Sežano, oziroma iz Štorij v Dutovlje, Skopo do Stanjela in Kostanjevice. Zdaj je pričela skupna akcija vojaških krogov in sedanjega konsorcija.

Zal pa, da je bil eden teh gospodov, gosp. stotnik J. Suša (— to so tisti »vojaški krogi« v »Edinosti« —) tako nepreviden, da je v svoji preveliki gorečnosti informiral dr. Treota in mu dal v roke podrobni načrt o celim vodovodu. S tem je prišla vsa zadeva v nepravem času v javnost po deželnem zboru, kar ni bilo po intencijah merodajnih krogov. Uplivni možje so nam pozneje zatrdili, da je takratna razprava v deželnem zboru stvari sami le škodovala. In kolikor zatrjujejo povsem dobre informacije, morem mirne duše trditi, da bi bil kraški vodovod danes že dogotovljen — ako niso bili takrat opozorjeni gotovi lahonski krogi, ki so iz političnih in materialnih razlogov (— konkurenca Brojnici-Aurisini —) iznašli vsa možna polena, da so nam jih metali na pot.

(Samo po sebi je umevno, da sta imela dr. Treo in stotnik Suša najboljši namen, ko sta spravila to vprašanje v deželni zbor. Vseph je pa dokazal, kako sta se prevarila. Deželni zbor ni pognal naprej te zadeve niti za las, ali javna razprava je vzbudila v interesovanih krogih toliko pozornosti, da so se začeli porajati nasprotniki in spletkarji proti kraškemu vodovodu, ki bi bil tudi za vojaške namene in konkurenca Brojnici. — Pred deželnim zbor goriški smo nameravali stopiti šele tedaj, kadar bi bilo vodovodno vprašanje na vseh merodajnih mestih že dognano. Tudi oblika, v kateri bi se obravnavala in sprejela v dež. zboru, bi bila že naprej dogovorjena. Mislim, da me gg. čitatelji razumejo. Saj tako se utegne še zgoditi!)

Deželni zbor goriški je bil dovolil »izdaten« prispevek za načrte — celih 1400 K. To bi bilo ravno za eno dijeto kakí komisiji in za dobro kosilo na Razdrteni! Tržicanje so pojedli že stotisoče za študije, a še nimajo vode. Saj je isto tudi v Gorici! Že 30 let študirajo, stotisoče že požrli, a vode še nimamo! — Za velikanske, večmilijonske načrte o preskrbovanju celega Krasa pa je dovolil deželni zbor goriški polnih 1400 K. — Ali jih je tudi komu izplačal, ne vem. To pa vem in morem reči, da se pravi to norce briti z našim ljudstvom!

Konsorcij je tudi brez tistih 1400 K sam na svojo pest dalje deloval, izpopolnjeval svoje načrte, pritegnil k temu delu še nove večake in dosegal do največje natančnosti, katere studence in koliko vode more spraviti na Kras za redne potrebe ljudstva in koliko bi lahko znašale vodne reserve za vojaške potrebe. In vsi velikanski proračuni o skupnih troških! Tekom let je bilo treba proračune zopet in zopet popravljati, ker so se spreminjale cene delu in blaga. — Nikdo ni šel konsorciju na reko, ko je ta postavil v igro mnogo denarja in večletnega dela.

Kakor tudi dopisnik v »Ed.« ni prijazen konsorciju, pravi vendar-le:

»Dejstvo je bilo, da je konsorcij stvar tedaj pospešil, ker so bile javne oblasti tem potem prisiljene, kraškemu vodovodnemu vprašanju posvetiti svojo pozornost.«

Gotovo! Konsorcij ni dal miru, marveč drezal je povsod tam, kjer je bila dolžnost, da so mislili tudi na naš Kras. Edino zasluga konsorcijeva je, da je to vprašanje ostalo živo in je končno zmagało vsaj v principu, t. j. da Kras mora dobiti vodovod!

(Dalje pride).

Maksim Gorki.

FOMA GORDJEJEV.

Roman.
(Dalje.)

Ta misel ga je prijetno vspodbujala: zdelo se mu je, da je našel v človeškem življenju še nekaj lažnjivega, še neko prevaro, katera je bila skrita ... Domislil se je enega izmed svojih kurjačev, starega Ilije, ki je prevzel za deset kopejk kurjenje razven svojega postavnega časa in delal mesto tovariša osem ur vduseči vročini. Ko je nekoč zbolel od preobilnega dela in se valjal po zadnjem koncu ladije, ga je vprašal Foma, čemu da se tako ubija in dobil od Ilije odurni in mračni odgovor:

»Zato, ker je meni vsaka kopejka bolj potrebna, nego tebi sto rubljev ... zato! ...«

In ko je bil to rekel, je starec s težavo obrnil Fomi hrbet svojega telesa, razpaljenega od bolezn.

Obstava pri kurjaču, je njegova misel nagloma in brez napora objela vse te male ljudi, ki so se pečali s težkim delom. Čudno je bilo, — zakaj žive? Kakšno veselje imajo od življenja na zemlji? Venomer delajo le svoje umazano, trudapolno delo, jedo slabo, oblečeni so slabo in pijančujejo ... Marsikateri ima že šestdeset let, a še vedno se ubija skupaj s krepko mladino ... In vsi so se zazdeli Fomi velik up črvov, ki le zato lažijo po svetu, da bi jedli. Zaporedoma so vsi stali v njegovem spominu njegova srečanja s temi ljudmi, zdaj porogljivimi in žalostnimi, zdaj brezupno mračnimi in njihove ječeče pesmi...

In takoj se je domislil, kaj je bil nekoč rekel Jefim v konforju uslužbencu, ki je najemal matroze:

»Lopuhinski kmetje tam-le so se prišli ponujati, pa ne daj jim več, nego deset rubljev na mesec. Letos so pogoreli do tal in velika revščina je zdaj pri njih ... tudi za deset pojdejo ...«

Foma je sedel na brunu in se zibal z vsem telesom in iz teme na reki so vstajale pred njim molče raznolike človeške postave. Matrozi, kurjači, trgovski pomočniki, natakariji iz gostilnic, polupijane ženske in redni gostilniški gostje. Kakor senca so plavali po zraku, nekaj vlažnega in slanega je vejal od njih in njihova gosta, temna tolpa se je gibala tako tiho, brezšumno in brez določene smeri, kakor se nesó jesenski oblaki. Tihi pljusk vode se je vlival v dušo, kakor otožno vzdihujoča glasba. Daleč, nekje na drugi strani reke, je gorel ogenj; od vseh strani ga je obdajala tema in ga včasih čisto požirala in v mrakovih je trepetala tedaj rdečkasta lisa, komaj vidna očesu. A nagloma je ogenj zopet vzplamtel, tema se je umaknila pred njim in videlo se je, kako se vije kvišku. Potem pa je zopet ugašal ...

»Gospod, Gospod!« je mislil Foma z bridko težavo, ko je čutil, kako mu grize žalost vedno silneje njegovo srce. »Tudi jaz sem čisto sam, kakor ta-le ogenj ... A jaz ne dajem luči, marveč le puščam in dim. Ko bi vendar mogel kje dobiti modrega človeka! Popolnoma nemogoče mi je, da bi živel tako sam ... Ničesar ne morem ... Ko bi srečal človeka ...«

V daljavi, nad reko ste se pojavili dve veliki jasnorudeči luči in visoko nad njima — tretja. Tam se je zaslišal zamolke! šum in nekaj črnega je prihajalo proti Fomi.

»Parobrod prihaja od zdolaj ...« si je mislil. »Gotovo

je več nego sto ljudi na njem ... in jaz ne zanimam nikogar izmed njih ... Vsi vedo, kam se peljejo ... Vsak ima nekaj svojega ... vsak pač umè, kaj potrebuje ... in česa je treba meni? In kdo mi mora to povedati? Kje je takšen človek?«

Luči parobroda so se zrcalile v reki in se tresle na nji, razsvetljena voda se mu je umikala z zamolklim mrmranjem in ladija se mu je dozdevala ogromna črna riba z ognjenimi plavutami ...

Po ti težki noči je preteklo nekaj dni in Foma je začel zopet pijančevati. To je prišlo slučajno in proti njegovi volji. Bil je že sklenil, da ne bode več popival in šel je v enega izmed dragih hotelov v mestu obedovat; nadejaje se, da tam ne dobi nikogar izmed znanih mu sopivcev, ki so zbirali za svoje pijančine vedno cenejše in manj spodobne kraje. A motil se je: padel je naenkrat v prijateljsko-radostni objem sinu lastnika tovarne za žganje, ki je bil vzel Sašo za ljubico.

Ta je pritekel k Fomi, objel ga in se veselo zasmel.

»To je srečanje! In jaz sem tukaj že tretji dan in se dolgočasim v svoji samoti ... Ni ga spodobnega človeka v mestu, tako da sem se včeraj seznanil celo s časnikarji ... Veseli ljudje so in čeravno so igrali od začetka aristokrate in pihali va-me, a potem so se napili vsi, kakor ... Pri glavnici svojega očeta se zaklinjam ... danes bode ravnotako! Seznanim vas z njimi ... Eden izmed njih je feljtonist, tisti, veste, ki vas je tedaj poveličeval ... kako se že piše? Vesel majhen človek je ... vrag ga vzemi! Veste, človek bi si najel takšnega za lastno rabo? Nekaj bi mu plačal in ga vzel v svojo službo! — zabavaj me! Dobro bi bilo, kaj ne? Jaz sem imel v službi nekega kupletista, veselo je bilo pri njem ... Včasih sem ukazal:

Dr. Slanc:

Belokranjska železnica.

(»Glas Svobode«.)

Vam v Ameriki živim Slovencem je kaj navaden dogodek, da se vozite po železnici. In vozite tako hitro, kakor nikjer v Evropi. Ali Belokranjce je le razveselilo, ko so zvedeli, da se bo železnica gradila iz Novega mesta čez Bircno vas, proti Semlju, Črnomlju in od tam do Metlike in Kulpe. Zdaj je enkrat res, da bo; dne 23. marca t. l. so v Novem mestu slovesno zastavili v zemljo prvo lopato in v dveh letih bo, kakor se zatrjuje, gotova ta železnica. Izpolnjena bo deželja Belokranjca, da bo tekla tudi čez njegovo ljubljeno mu ozemlje železnica, brez katere sedaj kolikoj dobro gospodarstvo kakke dežele ne more izhajati.

Železnica bo stala nekaj milijonov in od teh bo ostala precejšnja svota v Belokranjini. Marsikateri, ki bo za rana vstajal, si bo kaj pridobil in pozneje po gotovem delu kako obrt izvrševal, ki bo prikladna novejšemu gospodarstvu, ki bo v spremstvu železnice prihajalo v deželo, marsikateri bode več trgoval po bližnjem Hrvaškem, in z ostalim slovenskim, pa tudi nemškim svetom, ki kupuje našo živino in vino. Belokranjec je nadarjen človek, Belokranjci so že od nekdaj potovali po tujem svetu in si zraven bistrili glave. Pogumni so v tem, da se hitro odločijo za kako drugo delo, ako kmetija ne daja zadosti živeža.

Ob Belokranjini se razprostira velik hrvaški svet. V istem je dosti plodovite zemlje in ta zemlja mejl ob Jadransko morje. Kakor je že zdaj gotovo, se bode speljala železnica v kratkem iz Metlike dalje v Karlovec in od tam do dalmatinske zemlje, do Adrijanskega morja. Gotovo se bo tudi zvezala Bosna-Hercegovina s Karlovcem.

Karlovec je danes še mesto, v katerem so veliki sejmovi in v bodoče, ko bo Karlovec središče tolikega hrvaškega in tudi belokranjskega sveta, bodo njegovi sejmovi morda največji na slovanskem jugu.

Ko se gradi belokranjska železnica in se ve, da bo ta železnica vozila naprej do Karlovca in od tam do Jadranskega morja na edni in na drugi v Bosno, je človek vesel, ko vidi v gospodarski zvezi Slovenca s Hrvatoma veliko korist za ta oba Jugoslovana. Dozdaj se je le živina gonila s sejmov teh krajev, debeli prašiči se že niso mogli tako lahko pošiljati proti nemškemu svetu, kjer jih največ potrebujejo, ker jih sami ne izrežajo; vino ravno tako ne; daleč je bilo do Novega mesta čez Gorjance in daleč proti morju. — Zdaj bo ta svet odprt, železnica veže vse svetove na kopnem, parobrod pa na morju.

Velika reva je bila včasih v krajih ob Belikrajini. Hrvaške vlade so se malo brigale za to, da povzdignejo gospodarstvo ljudi v svojih krajih, Bosna pa je pod Turki le bila pasišče za buše in ovce in Hercegovina za kozle, kjer ni bilo toplih hlevov za zimo, kjer ni bilo shramb za klajo, ne kozolcev, ne pogov. Tako tudi v Liki, vojaški granici.

Belokranjec je kot kmetijski delavec daleč naprej pred Hrvatoma. Ako se Belokranjec poprime kmetije n. pr. v Bosni, bodo v kratkem stala tam gospodarska poslopja — in bo imela živina po zimi dosti klaje in goveja živina bode v kratkem velika.

Ako se n. pr. ljudje iz Temenice, — iz krajev od Trebnjega in Grosupljega mesta v Ameriko, izselijo v Bosno, napravijo v kratkem raj na bosanski kmetiji. Nemara so najpridnejši kmetije na Slovenskem ob Temenici.

Hrvat in Belokranjec nista tekom svoje zgodovine dosti izvrševala obrti, rokodelstva. V prejšnjih časih je bil kmet sam svoj rokodelce, ali na kmetiji so se drugod izvežbali razni rokodelci, ki so potem ustanovljali mesta, v katerih so izvajali razna rokodelstva in ista razvili do višine, da je zamogel potem stroj pripravljati cenejše, finejše izdelke rokodelstva v fabriki v veliki meri, pristopne tudi manj bogatemu človeku.

Na Hrvaškem, v Belikrajini in na Slovenskem so tudi nastala mesta, ali največ je prišlo rokodelca vanje iz nemških, italijanskih krajev. Ta prikazen je nekaj čudnega. Še zadnjih 30—50 let pogrešamo v krajih ob Kulpi domačega rokodelca. V Belokranjino, v hrvaške kraje hodijo n. pr. tesarji iz Gorjancev staviti podč, kozolce; domači zidarjev tudi ni bilo. In tako več rokodelcev ne. Zdaj so že tudi nastopili domačini, učila je Amerika in zblizenje ostale Kranjske po železnici, ki je tekla do Novega mesta. A zdaj ne bo Belokranjec le kmet, kar bo odvede ljudi na belokranjski kmetiji, se razleže po daljnem Hrvaškem, bo opuščalo vožnjo v daljno Ameriko.

(Dalje prih.)

DOPISI.

Iz kanalskega okraja.

Požar. Na Srednjem nad Ročnjem je nastal ogenj v soboto dne 1. t. m. ob 3. uri popoldne pri posestvu Jerneju Hvalica; požar mu je uničil dve poslopji z orodjem in senom in slamo do tal. V enem teh poslopji so prebivali vojaški planinci. Ogenj jim je uničil tudi 21 postelj in odej in nekaj o. zja je pogorelo. K sreči so rešili vso živino in k sreči tudi, da so vojaški, kar jih je bilo doma, rešili strelivo, drugače bi bilo nastalo strašno pokanje in eksplozija. Poklicana je bila vojaška pomoč iz Tolmina, ki je v petih četrtih ure bila že na licu mesta. Škoda je velika. Do sedaj se še ne ve, kako je ogenj nastal. Mogoče suša in cigarete.

Iz tolminskega okraja.

Iz Kneže. — (Razdelitev občinskega zemljišča.) Mislil bi človek, da je v naši občini vse v redu, ker se ne oglasi nobeden v časopise iz naše Knežke občine. Pa ni tako, ker naše gospodarske razmere so zelo kritične in tega se tudi zavedajo mnogi občinarji in strah ga prevzame vsakega, ko začne misliti na prihodnost in le malo je tistih, ki so zadovoljni s sedanjimi razmerami, eni zavoljo nevednosti, drugi pa zato, ker jim tako kaže bolje. Sedaj pa k stvari, o kateri hočemo nekoliko spregovoriti.

Pri nas se je razdelilo občinsko zemljišče že pred 6 leti in še danes ne vemo, pri čem da smo. Vlada, oziroma deželni odbor noče narediti nobenega konca, potrditi, kakor se je razdelilo, se ne upa deželni odbor, ker je več pritožb vloženih od strani starih posestnikov, ker se jim je krivica godila pri delitvi. Da je razveljaviti delitev, se tudi ne upa, ker so nastali veliki stroški. Kedo vse to plača? Deželni odbor se še do danes ni odločil na nobeno stran vkljub tolikim pritožbam in prošnjam od obeh nasprotujočih si strank. Kaj je vzrok in kateri so krivci, da ne moremo priti do nobenega konca? Naj označim na kratko uzroke, in opravičene pritožbe starih posestnikov. Zakrivilo je takratno starešinstvo in pa zaupniki in največ jih zadene krivda, ko so predlagali 3—4 člen, delitve občinskih zemljišč. V teh dveh členih je namreč rečeno, da tam, kjer je kedo drva sekal ali steljo napravljaj, ostane pri starem posestvu namreč dotičnim, ki so dosedaj uživali svet. Ali kaj so naredili? Sklenili so in predlagali gori navedena člena in so odvzeli stari posestnikom, takim, ki so že stoletja imeli pravico in so bili lastniki gozdov. Ko so gori imenovana člena preiščevali po svojem okusu, je bilo dalo županstvo Grahovo razglasiti in oklicati pri cerkvi oziroma »na placu« v Podmelcu, ali ima kedo kaj ugovarjati. In še tisti dan in drugi dan je šlo na županstvo okoli 13 starih posestnikov in so ugovarjali. Ali kako so bili razočarani, ko so izvedeli, da je županstvo poslalo na deželni odbor poročilo, da ni nobenega ugovora proti predlagani 3—4 člena. Seve ne dosti zavedni gospodarji niso zahtevali potrdila, da so se pri tožili in protestirali proti spremembi 3—4 člena, ali danes se še lahko s prisego 13 in več posestnikov dokaže, da so protestirali pravočasno. In danes je taka komedija

v naši občini, da bi lahko rekel, da drugod je kaj takega nemogoče. Deželni odbor je pisal na županstvo dne 1. junija 1909., števil. 5329/09 — da, ker ni operat o razdelitvi potrjen, da vsled tega ne sme po delitvenem zakonu nobeden deleznik stopiti v posestvo odmerjenih delezov in da bi se imelo vživati kakor poprej in izterjati obložbo od opravičenih vživalcev, kakor v prejšnjih letih. Ali županstvo je dalo razglasiti ravno v nasprotnem smislu. In županstvo je bilo dalo celo dovoljenje hišo delati P. H. iz Kneže na njegovem novem deležu in še-le na protestiranje nekaterih občinarjev je zopet preklicalo županstvo dovoljenje.

Mi prizadeti stari posestniki se obračamo do sl. deželnega odbora, da naj napravi že enkrat konec tem razmeram v naši občini, ker dares nobeden ne uživa občinskega sveta, ker nobeden ne ve, kakšen bo konec in gre dolg na dolg. In tudi protestiramo najodločneje proti spremembi 3—4 člena in naj pokliče deželni odbor vse tiste na odgovor, ki so ta dva člena predlagali in naj se priča na licu mesta, da bo vedel, kako zavzeti to zmešano deljenje. In to tudi mi stari posestniki ne prepustimo, da bi nam odvzeli naše gozde, ko jih že od pamtiveka vživamo mi in naši predniki. In sveta dolžnost je deželnega odbora, da reklamacije in prošnje, ki ležijo in plešijo v deželni hiši leta in leta, že enkrat reši.

Vi pa, dragi soobčani, brez razlike, ne bodite taki, kakor ptič noj, da se skrivate pred resnim razmotrivanjem občinskega deljenja, zberite se skupaj in posvetujmo se, ker plačilo pride in bomo plačevali, da se Bogu smili in takrat ne bo nič pomagalo, se po knežkih kantoni preganjati in pa sklepati s stariimi klepetljami. Še veliko bi bilo povedati tudi tistim, ki so hodili na občinske stroške okoli, ne da bi vprašali občane, ali so ti zadovoljni in so napravili tako zmešnjavo, da jo bo le težko zrešiti. Preklinjali vas bodo še po smrti kmečki občani, ker pride čas, da bodo hodili okoli in rušili beriči za dolgove zavoljo vaše enostranosti.

Družba sv. Cirila in Metoda.

Za »Narodno šolo« na Blanci je daroval g. A. Klun, nadzornik I. češke zavarov. K 10. Živel in hvala!

Razmere v Gorici.

Naši mestni očetje so letos zadovoljni. Če ne govorimo ravno o mestni blaginji, razvija se jim vse prav lepo.

Mi ljubi meščanje, njihovi volilci, se ne vznemirjamo prav nič. Mirno spanje spimo, ljuba pomladanska priroda pa skrbi, da se nam ni treba buditi iz »dolce far niente«.

Lani je bilo ob tem času nekoliko drugače. Mestni vodovod so zapirali že drugič. Dobro se še spominjamo lepih prizorov, ko so se zbirale naše dekle in postrežnice pri mestnih vodnjakih na javne shode ob urah, katere jim je določil naš slavni magistrat. Marsikatera krepka beseda se je slišala na teh shodih. Da so imeli zborovalke volilno pravico, prišli bi bili pač drugi gospodje lanske leto v občinski zastop. Sicer je tudi tako vršalo nekako za časa občinskih volitev. V vstajah gospodujoče stranke je vzbudilo zavojeno mestno gospodarstvo opozicijo, ki je združila reči okoli 40 glav na svoje kandidate.

Kako bi pa tudi vspela opozicija! Vladajoči gospodje na magistratu jo znajo takoj zadušiti z dalekosežnimi gospodarskimi načrti. Ob lanskem suši so hoteli odpraviti pomankanje vode s pomožnim vodovodom. Zbrali so si na bregu Seče kraj, kjer se zbira voda iz obeh tovarov in smrdljivega Korna. Delo ni napredovalo posebno hitro, toda danes pravijo, da deluje ta vodovod ter daje vodo, s katero ni nihče zadovoljen. Za letos so sklenili v zadnji seji mestnega zastopa naročiti nove črpalne stroje. Do prihodnjega leta si jih morda res nabavijo iz sredstev prazne mestne blagajne. Volilci bodo popolnoma

potolaženi in zadovoljni s sklepi, ki vpoštevajo tako lepo njih blagor.

Vedno naraščajoča draginja nas tudi nič ne briga. Nekdaj je bila solčna Corica znana, da je nudila svojim prebivalcem najcenejše življenske pogoje. Danes smo tako daleč, da se živi skoraj v vseh mestih lažje in cenejše kakor v Gorici.

Kdo bi iskal vzrok temu v mestnem gospodarstvu? Kriva je pač denarna kriza, vdamo se v svojo usodo. Pomagati si seveda ne moremo!

Goriški občan.

Domače vesti.

Za ubogo družino Loverčič daruje g. Karol Filipič, učitelj v Kalu, 1 K.

Za Loverčičevo rodbino daruje g. Ana Kodelja K 1.20. — Za isti namen nabral Evgen Rijavec K 1.80.

»Belokranjska železnica«. — Pod tem naslovom je priobčil g. dr. K. Slanc v »Glasu Svobode« v Ameriki važen članek, ki opisuje važnost te železnice, hrvaški svet in človeka, ki prebiva na njem. Treba nam pač, da spoznavamo slovanski svet podrobneje, in posebno važen svet ob hrvaški meji in dalje. O Bosni na primer se piše jako malo, verdar pa bi morale biti tam naše kolonije ... Treba, da se spoznavamo med seboj Jugoslovani, da zvedimo, kako v raznih naših slovanskih deželah ljudstvo živi, gospodari, se razveseljuje; buditi mu treba misli za večje gospodarstvo ... Odpirajmo zlasti pogled v svet ob morju. Morje je več vredno kot pusto ozadje ... Svrhi, označeni v teh besedah, služi članek dr. Slanca. Opozorjamo nanj. Železnice odpirajo svet. Naj se na slovanskem jugu okoristijo z železnici, slovanski ljudje ne sami Svabi, kakor se je doslej godilo.

Darovi, dedičev: pok. Josipa viteza Gorupa pl. Slavinkega. Dedič pok. vit. Gorupa so v počaščenje njegovega spomina naklonili darov K 60.500, in sicer dobijo društva, siromaki, šole itd. na Reki, Sušaku in Bakru svoto K 16.200; potem pa dobijo: Družba sv. Cirila in Metoda za Istro K 5.000, »Djački dom« v Pazinu K 2.000, »Djačko pripomočno društvo« v Volosko-Opatiji K 1.000, Siromaki občine kastavske K 1.600, »veščina hrv. ljudi Kastav K 500, Društvo sv. Cirila in Metoda v Ljubljani K 500, Siromaki mesta Ljubljane K 3.000, »Mladika« dekliški internat K 2.000, Siromaki občine Slavi na K 2.000, Djaško podporno društvo »Radogoj« v Ljubljani K 1.000, Djaško podporno društvo »Domovina« v Ljubljani K 1.000, »Sokol I.« v Ljubljani K 1.000, »Naša straža« v Ljubljani K 1.000, Zveza »Orlov« v Ljubljani K 1.000, Siromaki občine Sv. Peter na Krasu K 1.000, Siromaki občine Zagorje pri Sv. Petru na Krasu K 1.000, Siromaki občine Vrhnika K 1.000, Siromaki občine Postojna K 1.000, Gasilno društvo v Slavini K 500, Bratstvo in izobraževalno društvo v Slavini K 500, »Glasbena Matica« v Ljubljani K 500, »Društvo slovenskih profesorjev« v Ljubljani K 500, Siromaki občine Železniki K 300, Slovenska trgovska šola v Trstu K 5.000, »Sokol« v Trstu K 1.000, »Sokol« v Gorici K 1.000, Slovensko šolsko društvo v Gorici K 1.000, Delavsko podporno društvo v Trstu K 1.000, Siromaki občine Fiumicello K 500, »Dramatično društvo« v Trstu K 500, »Slovanska Čitalnica« v Trstu K 500, »Djaška kuhinja« v Celju K 500, Siromaki občine Kriva-Panba na Koroškem K 500.

Pevske vaje. — Slovensko bralno in podporno društvo v Gorici opozarja g. pevce, da se vrše pevske vaje redno vsak četrtek ob 8. uri zvečer.

Laški voluntri. — Pogostoma se čuje o laških voluntri, ki prihajajo v našo deželo ter na Gorenjsko; najraje se jih naslika za laške oficirje. Vselej se pravi, da so si narisali železniško črto, fotografirali razne kraje, pregledali tunele itd. V soboto in nedeljo pa se je raznesla po nekaterih listih vest, da so aetirali na Boh. Bistrici tri sumljive laške ljudi, dva bi bila laška planinska oficirja, tretji sin nekega krčmarja v Čedadu. Poročalo se je, da so se vedli sumljivo, si ogledovali kraje in tu-

Imate bolečine?

Rumatične, protinske, v zobeh, glavoboli? Ali ste se do prepihu ali drugače prehladili? Poskusite vendar bolečine utesniti, lekačji in krepijoči Fellerjev fluid z znanko »Elsa-Fluid«. Pomaga tudi pri trganju v bedrih, križu in sklepih. Ta je v resnici dober! To ni samo reklama! Dvaneserica za poskušnjo 5 kron franko. Izdelovalci samo lekarnar Feller v Štubici, Elsa-trg št. 264 (Hrvaško).

nele; slednjič so jih prijeli orožniki. Tudi nam je bilo došlo v soboto sporočilo, da v torek je vstopilo pri Sv. Luciji na vlak št. 14. pet laskih oficirjev, ki so si ogledali vse tunele do Boh. Bistrice. Tam so bili aretirani 3. dva sta zbežala. Sedaj se nahajajo v Radovljici v zaporu. Ker vemo, kako je s tako rečjo, smo rajše počakali, in sedaj se razglasa, da so oni trije prijeli laski ljudje: en natakar in dva trgovca iz Italije.

Nam se zdi, da ni treba Lahom prav nič hoditi volniti na Bohinjsko progo in kraje ob njej, to pa iz jednostavnega razloga — ker so že vse izvohunili, kar so hoteli izvohuniti; v Italiji imajo čisto načrtane načrte o planinski železnici naši, v vseh podrobnostih. Ko so gradili železnico, se je govorilo, da so med delavci laski inženirji in oficirji, takrat in še potem so si preskrbeli vse, kar so hoteli. Sploh pa so v Italiji bolje informirani o naši deželi, kot pa mi o Benečiji. — Lov na volune pa se v zadnjem času razvija čudovito na obeh straneh, na laski in avstrijski, na naši še bolj nego na avstrijski.

Občinske volitve v Kanalu se bližajo. Zato je »Gorica« polna obljub, česte meri in dela ter obljuba med in mleko volilcem; če bodo tako pametni, da spravijo v občinski zastop kanalski pristaše »S. L. S.« — Zraven je »Gorica« po svoji stari navadi tudi surova; neotesano se zaleti sedaj v tega sedaj v onega. Zadnjič je nesramno oblatila postajenačelnika. Drugič pride kdo drugi na vrsto. Nizkoleten je bogabojnih ljudi okoli »Gorice«. To naj kanalski volilci v polni meri upoštevajo.

Ljubljanski škof proti politiki v cerkvi. — Ljubljanski kneževski Anton Bonaventura je dne 24. aprila izdal pastirsko pismo, v katerem pravi, da »je kar mogoče malo bremen nakladati ljudem v denarnem oziru. Povsod naj velja pravica, ne politika; nikdar ne krivih potov, ljudi ne žaliti, ne rabiti osebnosti. Ne pravi se moderno pridigati, ako se na priznici politizira, ali se prebirajo časniki. Moderno pridigati se pravi, pridigati času primerno, z ozirom na vero in pravost.«

No, to so lepe besede. Kaj takega še nismo slišali iz ust ljubljanskega Bonaventura. Kakor da bi se ljubljanski škof spreobrnil v — ali tako govori šele sedaj, po kem času, ko so voditelji klerikalne stranke, posvečeni ljudje, razdvijali svoje pristaše po celi Sloveniji. Sadevi klerikalnega dela so res grozni, toda ne verjamemo, da bi bil šel Jeglič vase ter se spreobrnil. Pa če bi se tudi zgodil ta čudež — bi take besede ljubljanskega škofa nič ne zalegle. Njega ne poslušajo, poslušajo rajši dr. Kreka, ki uči zaničevanje in pobijanje naprednjakov. To je nekaj za krvoločne klerikalne pridigarje, organizatorje in agitatorje.

Besede ljubljanskega škofa so padle na kamen ter ne porode nobenega sadu. Klerikalci si mislijo le: Polomil jo je zopet enkrat naš ljubi škof! — mi pa ostanemo, kakor smo bili in gremo svojo pot naprej. »Slovenec« je v soboto zopet »nakladal bremena ljudem v denarnem oziru«, ker roti občinstvo, naj da in zopet da za »Stražo«, ki porablja ves denar le v klerikalne strankarske svrhe. Za škofa se nič ne menijo; njegove besede jim veljajo toliko, kakor da jih ni izgovoril.

Povišanje deželni doklad napoveduje sedaj tudi profesor Benčur v »Gorici«. V članku »V principu«, ki je potekel iz njegovega peresa v soboto, pravi: »Izvešeno je, da bo treba v najbližnjem času povisati deželni doklad na izredne davke v polovico (teh potrebščina) (namreč potrebščina za ljudsko šolstvo). Kaj pa še v pokritje drugih potrebščin. Saj smo že dokazali s številkanj povsem neizpodbitno, da se nahaja naša dežela na robu finančnega propada. Laski liberalci hočejo že par let povišanje deželni doklad pa se jih bojijo klerikalci slovenski. No, sedaj so začeli napovedovati tudi ti povišanje deželni doklad. Ne bo drugače! Neprijetno pa je umevno to za klerikalne može, ki so obljubljali pred volitvami znižanje davkov in dokladov.

Samomor enoletnega prostovoljca. — V nedeljo zvečer okoli 11. ure se je ustrelil z revolverjem Valentin Šbuelz, enoletni prostovoljec pri tiskalnem 47. pešpolku. Ustrelil se je v ilici Leonij. Krogljo si je vgnal v čelo. Šbuelz je sin profesorja Šbuelza, rojen je v Kopru. Samomorilec je bil jurist.

Lovsko in strelsko društvo za Gorisko priredi v nedeljo dne 12. maja t. l. prvo streljanje v Panovcu. Streljalo se bo na tarčo 300 korakov. Vstop je dovoljen tudi neudom in njih obsejnim ter izdaja tozadevna polasnica, kakor tudi izkaznice društveni blagajnik gosp. I. Kerševani, Stolni trg. — Za mali prigrizek bo preskrbljeno.

Volune in surovost ljudi ščelo. — Na postaji Sv. Luciji so ustavili v nedeljo orožniki dva laska turista, menda iz Trsta. Izmed družbe so jima videli v postajno sobo. Tam sta se legla mirati ter se smela potem seveda odšli ali domov. — Nov slučaj, ki kaže, kako je varnostnim organom naročeno, paziti na poplode občinstvo in izsledovati kake državljevarne ljudi. Kdor kam gre, naj vzame s seboj legitimacijo, da ne bo prenečeval v kakih podeželnih zapirih!

O občinskih volitvah v Čerknem piše »Gorica«, da je izid tak, kakor spet najbrže Goriska ne pozna. V klerikalni stranki se je bil bol proti županu Kosmanču. V tretji razrezi je volilo 317 volilcev; starostrujarji, to je Kosmančevol, so dobili po 231 glasov, novostrujarji po 46, soc. demokrate po 35. V drugem razrezi so volili starostrujarji; v prvem pa naprednjaki, starostrujarji in novostrujarji. Izvoljenih je 5 naprednjakov, 3 starostrujarji, 2 novostrujarja. Starostrujarji so 30, starostrujarjev 23, naprednjakov 5, novostrujarja 2.

Vojaški begunci. — Iz Smolchorja na Koroskem je pobegnil v Italijo od domobranskega polka vojak Jos. Kurzer. Zglašil se je v Tolmecu pri vojaški oblasti. — 4 ure hoda so že šli po italijanski zemlji 4 avstrijski vojaški domobranci s Koroskega. Pri Chiusaforte jih je ustavila financa. Rekli so najprvo, da so zgubili pot, potem pa so ipovedali, da so pobegnili. Bili so brez orožja. Prosili so, naj jih pustijo nazaj čez mejo, da se vrnejo k polku.

»Viva Tripoli Italijana«. — Iz Italije so se pripeljali trije delavci: Anton Del Negro, Peter Di Santolo in njegov brat. Na prsih je imel prvi trobojno karkardo z napisom: Viva Tripoli Italijana! Na kočedvoru v Krimu pa se jima je približal policijski agent ter zahteval, naj dene proč karkardo. Ta se ni hotelu kloniti ukaz in ona dva sta se nekaj umešavala v to reč. Konec: vsi trije so bili v zaporu en teden.

Majnikov izlet na razne kraje so priredili včeraj tukajšnji gimnazijci. Iz slovenske sedme šole so si šli ogledat Postojnsko jamo.

Zgoril je v svoji posetiji dve in pol leti star deček delavske družine Flede ob Solkanski cesti blizu milnice. Staršev ni bilo doma. Deček je bil v posetelji, najbrže sta se z deklico, sletno, igrala z žveplenkami pa se je zgodila nesreča. Deklico so bili našli v nezvesti.

Zatekel se je pes. — K cestarju na Dolginihvi se je zatekel velik pes tigraste barve. Kdor ga pogreša, naj se zglašita tamkaj.

Sokolski vestnik.

Bratrim sokolskim pisateljem! Slovenski sokolski koledar za l. 1913. izide o priliki petdesetletnice slovenskega Sokolstva v razširjeni jubilejni izdaji. Uredništvo vabi vse brate sokolske pisatelje k sodelovanju. Upoštevati morajo, da morajo več ali manj tikati razvoja slovenskega Sokolstva (zgodovinski članki, literarni, organizacijski, teškovni, strokovni oziru itd.) Izvolite jih poslati uredništvu »Slovenskega sokolskega koledarja« v Kranj najpozneje do 1. julija 1912. Uporabne članke, za katere bi ne bilo prostora v koledarju, prišljite »Slovenski Sokol«.

Zveza narodnih društev.

Iz Temnice. — Bratrim in pevsko društvo Jenko v Temnici vabí napredno in narodno čuteče občinstvo, da poseli dne 12. maja t. l. njegovo pomladansko veselico in da s tem pokaže, da cepi tudi in požrtvovalnost društva za napredek in izobrazbo. Naše društvo je zmotno sliho, a poleg tega se ima bojevati z raznimi zaprekami. — Posetite, okrepite in usposobite je za nadaljni boj! Ne pusti se male oddaljenosti! Tudi tihobola zel, ki morda obiščejo tedaj naš Trst, pomislite, kako do

nas. Tržačani, Goričani, na svidenje! Glede potrebe bo preskrbljeno, da bo občinstvo zadovoljno. Na prijeto snidenje! Društvo »Jenko«.

Goriška kolesarska zveza.

Kolesarsko društvo »Gorica« v Gorici. — Na XVII. rednem občnem zboru izvoljeni odbor. se je v svoji I. redni odbojvi št. dne 29. aprila t. l. konstituiral takole: Predsednik: Josip Kerševani, podpredsednik: Fran Sannig, tajnik: Jože Kuštrin, nam. tajnik: Fran Pribyl, blagajnik: Elija Čuk, nam. blagajnika: Josip Sirk, I. rednik: Aleksij Ambrožič, II. rednik: Fran Kurinčič. — Računska preglednika: Rudolf Druševka in Miloš Frandolič.

Kolesarsko društvo »Vojna« v Vrtojbi poroča, da se na preteklo nedeljo napovedana tombola ni mogla vršiti radi slabega vremena. Začelo je rositi krog 3 ure popoldne, ravno ko se je začelo občinstvo zbirati; potem je sicer prenehalo, ali nebo je ostalo zastrito s težkimi oblaki, tako da je bilo vsak trenotek pričakovati, da se vsuje velika ploha, ki razžene igralce, ako se tombola vrši. To je tudi navzoč. g. davčni komisar izrecno povdarjal. In res ob 6. uri — ko bi bilo treba ravno pričet z igranjem — je začelo zopet padati in je deževalo naprej. — **Opozarja se slavno občinstvo, da so vse srečke veljavne tudi za tombolo, ki se bo vršila eno prihodnjih nedelj,** o čemur pa se slavno občinstvo že pravočasno obvesti. Odbor.

Politični pregled.

Proti rusinskemu vseučilišču. — V Lvovu se je vršil velik shod Poljakov proti rusinskemu vseučilišču, ki naj bi se ustanovilo v Lvovu. Slovesno so protestirali Poljaki, med njimi vseučiliški profesorji, proti temu, da bi se otvorilo rusinsko vseučilišče v Lvovu. Rusini pa so imeli shod za svoje vseučilišče. — Slovanska vzajemnost!!

Zanimiva debata v nemškem državnem zboru. — Zbornica je rešila državni proračun za leto 1912. Tekom razprave je posegel v debato tudi notranji minister, ki je rekel, glede vprašanja, če smejo uradniki biti tudi socijalni demokrati, da so uradniki prisegli zvestobo svojemu deželnemu gospodu in bi isto prelomili, če bi se pridružili socijalni demokraciji, ki skuša odstraniti monarhijo. Proti takemu nazarju notranjega ministra pa je odločno protestiral soc. demokratski poslanec Hoffmann in med drugim izjavil, da nasprotuje militarizmu verstvu in da je vojna zasmehovanje boga, krščanstva in vsega človečanstva. Govornika je predsednik večkrat pokaral.

Cuvaj. — Dr. Ante Radić, brat zaprtega voditelja hrvaške kmečke stranke Stipe Radića, je pustil v Ljubljani natiskati obširen letak, v katerem hrvaškemu kmečkemu prebivalstvu razlaga sedanjí obupni položaj na Hrvaškem! Ti letaki so se v mnogo tisočih izvodih razširili po Hrvaški. Policija je bila seveda takoj na delu in začela iskati pisatelja teh letakov. V stanovanju dr. Radića sta se vršili dve preiskavi, a našli niso ničesar, kar bi nudilo dokaz, da je Radić pisatelj teh letakov, vendar pa je policiji zadostovalo, da je aretirala Radića samo zato, ker je na njegovem stanovanju našla nekaj letakov. Zaradi tega je bil Radić obsojen na 14 dnevni zapor in globko 500 kron. Pretekli teden sta se vršili v zagrebškem gledališču dve impozantni demonstraciji proti Cuvaju. Na spomen dan smrti narodnih junakov Petra Zrinjskega in Krste Frankopana se je v zagrebškem narodnem gledališču uprizorila domorodna drama »Poslednji Zrinjski«; ko nesrečni sin Petra Zrinjskega Ivan reče: »Zalostno je danes v Hrvaški« je vse gledališče priredilo bučno demonstracijo proti Cuvaju. Občinstvo je vstalo in pelo »Lepo domovino«. Dne 3. t. m. pa je prišel sredi drugega akta opere komisar Cuvaj v gledališče. Komaj ga je občinstvo opazilo, zaorili so navdušeni klici: Abzug Cuvaj, abzug feidbabel, tiran! Policija, ki vedno spremlja strahopetnega kraljevskega komisarja je v celih kordonih naskočila dijaški parteti, a posrečilo se ji je aretirati le enega dijaka, in še ta je Madjaron.

Preventivna cenzura v Zagrebu je v listih plenila poročila o zasedanju dele-

gacij. Govor kneza Schwarzenberga je zaplenjen ves. Vse, kar je proti Cuvaju napisano, je zaplenjeno.

Iz Zagreba ni mogoče poslati kako poročilo ali brzojavko v kak list. Vse se zapleni. Okoli narodnih, neodvisnih listov volunirajo tajni organi Cuvajevi noč in dan.

Sto milijonov za kolonizacijo med Poljaki v Nemčiji. — V proračunu nemške skupne vlade za l. 1912, katerega je odobrila državni zbor, je dovoljenih 100 milijonov za »narodno ogrožene kraje«, t. j. za nemško kolonizacijo poljskih krajev na vzhodnem Prusku, dalje v Sleziji in Šleswig-Holsteinskem. Posebni zakon dovoljuje vladi nakup posestev in kmetij za nemške koloniste, zlasti male kmete in delavce. Posebno poročilo k temu zakonu pravi, da se poljski živeli v vzhodni Prusiji vedno bolj ojačuje in da se že razširja na bližnje dežele.

*Kaj takega v XX. stoletju!

Vojna med Turčijo in Italijo.

Italijani zasedli otok Rodos.

V seji italijanske zbornice 4. t. m. je prebral ministerski predsednik Ololitti brzojavko, glasom katere je italijansko brodogradne neovirano zasedlo otok Rodos v Egejskem morju in izkrcalo na otok večje oddelke italijanskega vojaštva. Vojaštvo ni zadelo na nikak odpor.

Italijanske čete so se pričele izkrcavati pri obmorskem kraju Kalifeja. Vkrcaje se je popolnoma posrečilo. Vreme je bilo ugodno.

Razne vesti.

Klerikalni dijaki obsojeni radi volilnih sleparij. — Pred sodnijo v Ljubljani so bili obsojeni visokošolca Jak. Sajovic in Jakob Basaj ter dijaka Fr. Kleindienst in Fran Urbanček radi volilnih sleparij. V občini Senčur so bile volitve in ti 4 dijaki so neumorno delali za klerikalno stranko. Ti »možje« so izpolnili glasovnico, napravili in podpisali pooblastilo neke gospe dr. Prevčeve; pooblastilo so podkrižali. Ker komisar ni verjel, da bi gospa dr. Prevčeva ne znala pisati, je konfisciral pooblastilo. Preiskava je dognala goljufijo in obsojeni so: Sajovic 10 dni, Basaj 7 dni, Kleindienst 14 dni, Urbanček 5 dni zopora. Nove žrtve klerikalne stranke!

Parnik »Carpathia«, ki je rešil, kakor znano, s »Titanica« 705 oseb, je priplul včeraj jutraj v tržaško luko.

Zaradi veleizdaje aretirani Italijani. — Oblasti v Bolcanu so dale aretirati italijanskega trgovca, regnikola Malvestio zaradi veleizdaje in razžaljenja Velikaustva.

Srbski zarotnik iz leta 1903 umrl. — V Belgradu je umrl polkovnik Luka Lazarević, ki je bil eden izmed voditeljev srbske zarote proti kralju Aleksandru in njegovi soprogi Dragi. Umrl je za zastrupljenjem krvi. Lazarević se je takoj po umoru umaknil iz javnega življenja in živel zelo priprosto.

Tramvaj v Pulju. — Ker so praznovali uslužbenci prvi majnik, so bili vsi odpuščeni, kakor smo poročali. Družba je najela novo osebje in je promet deloma že začel. Odpuščeni so se preveč zanašali na pomoč soc. demokracije.

Tri otroke je povozil vlak. — V Bolencinu je povozil vlak 3 otroke. Zadel je v kmečki voz, na katerem so bili odrasčeni in trije otroci. Vsi odrasčeni so se rešili, otroci pa so stonili grozno smrt pod kolesi tovrnega vlaka.

Tovarna zgorela. — V Kremnici je zgorela tankajšnja tovarna metalnega blaga. Škode je nad 120.000 K.

Atentat na tramvaj. — Neznani zlikovci so položili na tir tramvajske proge proti Strasnici na Češkem tri dinamitne patrone. K sreči jih je zapazil sprevoznik in ustavil voz, ki je bil poln ljudi. Vrši se preiskava. Baje so storili to neki italijanski delavci.

200.000 ljudi brez strehe. — Cel delta reke Misissipi je prepravljen, ker je voda podrla nasipe. Dvestotisoč ljudi je ostalo brez strehe. Utonilo je le nekaj oseb, vključno s tem, da je prišla nesreča nena doma.

Millione dolgov so zapustili lastniki mlina v Hutu na Rumunskem in pobegnili. Pravijo, da je dolgov 10 milijonov, dobili so tudi ponarejene menice.

Dalje na 4. strani.

Godba je nehala svirati v Berlinu v neki nočni kavarni — kar je počil strel. Ustrelil se je trgovec Grossmann iz Ljube. Vzrok samomora: ljubezenska afeta.

Na svoje 3 letno dete je streljal na Dunaju neki Maks Karpel, ki živi v konkubinatu z 23 letno Avgusto Barta. Dete je nevarno ranil, samega sebe je potem pa porezal z nožem. Baje je storil to iz ljubosumnosti.

Mednarodni kongres za boj proti tuberkulozi.

Od 7. do 20. t. m. je zboroval v Rimu sedmi mednarodni kongres, baveč se s tuberkulozo, kako jo pobijati. Kongresa so se udeležili veliki in znameniti kliniki vseh dežel. Kongres je zboroval v treh sekcijah; prva se je pečala s socialno brambo proti tuberkulozi, druga s patologijo in terapijo, tretja pa z etiologijo in epidemologijo. Za nas je pred vsem važna razprava o socialni obrambi proti tuberkulozi.

Z ozirom na tuberkulozo in šolo so si bili vsi edini v tem, da je sicer latentna tuberkuloza med šolsko mladino zelo razširjena, da so pa med njo oblike odkrite, torej nalezljive tuberkuloze zelo redke. Povdarjalo pa se je nevarnost, ki tiči v tem, če trpi učno osebje ali pa šolski sluga na akutni tuberkulozi; z ozirom nato se je naglašala potreba, da se oboleli materialno tako osigurajo, da ne bodo z ozirom na službo primorani, svojo bolezen zatajevati.

Zahtevala se je šolska higijena, higijski pouk in uvedba šolskih kartin.

Razpravljali so na to o zvezi stanovanjskih razmer in tuberkuloze. Profesor Landouzy je o tej točki lahko sporočil, da je Pariz za gradbo zdravih delavskih stanovanj izdal sto milijonov, toda mož je bil s tem sporočilom popolnoma osamljen. V neki resoluciji se je opozarjalo na interes mest, da si kolikor mogoče velik del stavbenih zemljišč pridržijo ali pa na novo pridobijo, da lahko zgrade zdrava in ceno stanovanja.

O profilaktičnih in terapevtskih odredbah socialne narave je poročal profesor Pavel Jacob (Berlin); zahteval je za otroke z odkrito tuberkulozo ločitev od zdravih otrok in odstranitev iz šole; taki otroci naj se nastanijo v zdraviliščih, gozdnih šolah, morskih hospicijih, v selskih kolonijah itd.; za otroke s prikrito tuberkulozo pa je zahteval, da se bolezen dožene; potem jih je ohraniti pod stalnim zdravstvenim nadzorstvom in jim svetovati pri izbiri poklica. Za zdrave otroke, ki živijo v tuberkuloznem miljeju, je prof. Jacob zahteval, da se od bolne okolice čim prej odstranijo in spravijo v zdrave rodbe. Med zahtevanih splošnih odredb omenjamo: Jetični morajo spati sami, če le mogoče; vsak posebej v svoji sobi, eventualno naj se take sobe najamejo na dve stroške; prepoved naj se razdajanje nedesinficiranih zapuščin; zakoni med tuberkuloznimi in zdravimi naj se po možnosti preprečijo, nosečnost tuberkuloznej žena naj se umetno prekine; delavnice naj se higijenično nadzirajo; delavci z odkrito tuberkulozo naj se iz delavnic odstranijo. Vzpričo velike razširjenosti tuberkuloze v jetnišnicah je zahtevala po fakultativnem odpustu velikega pomena.

Z ozirom na ovadbeno dolžnost pri

tuberkulozi so se na kongresu zedinili v tem, da je želeli, da se vsi slučajni tuberkuloze naznanijo. Pri tem se mora vsekakor gledati, da se prizadete osebe ne oškodujejo. Zaeno z ovadbo pa mora poseči vmes tudi socialna pomoč v prilog bolniku. Za smrtne slučaje se je ovadbeno dolžnost brezpogojno zahtevala.

Čede na domačo industrijo in tuberkulozo se je sprejel dnevni red, ki označuje domače delo za skrajno nevarno za razširjenje tuberkuloze in zahteva razen zdravniške ovadbe boleznit tudi ovadbo obrtnih izdelkov, da se i. odvzrejo oblatorični desinfekciji. To bi bil prehodek k zakonodaji, ki bi domači industriji zabranila izdelovanje predmetov, ki lahko bolezni prenesejo.

V vprašanju zdravilišč se na kongresu niso mogli zediniti, ker je gospa dr. Fuchs-Wolring zastopala stališče, da je zdravljenje v zdraviliščih predrago v razmerju k uspehom.

V varstvo otrok proti tuberkulozi so se zahtevale različne odredbe, v katerih Francoska prednjači, odkar se je začela vsled padajočega števila porodov zavdati vrednosti človeškega materiala. Naglašala se je škodljivost alkoholizma, ki v mnogoterem oziru pripravlja tuberkulozi pot.

»Z.«

Književnost.

Sherlock Holmes, Detektivske povesti. Zvezek I. Izšel je četrti, peti in šesti snopič. I. del: Doživljaji. Snopič po 40 v. Izdaja knjigotržnica Kleinmayer & Bamberg v Ljubljani. — Naroči se lahko tudi v Trgovskem Domu.

Millioni ljudi

je odpravilo

Kašeli

hripavost, katar, zasliženost, krčni in oslovski kašelj s

Kaiserjevimi

prsnimi karamelami

z znamko 3 jelke.

6050 notarsko potrjenih priznanj od raznih zdravnikov in privatnikov, kateri jamčijo za dober uspeh.

Bomboni so jako lahko zaužitni in okusni.

Zavojčki so po 20 ali 40 vin., doze po 67 vin. Dobiva se v lekarnah pri G. Cristofolletti, c. kr. dvorni dobavitelj, L. Gliubich, C. B. Pontoni, Ruggiero Kümer A. de Groneoli, v mirodilnici A. Mazzoli, v lekarnah: Jarji Hus v Vipavi, L. Kurschen v Ajelu in Maks Kozower v Ajdovščini.

Varstvena znamka: „Sldro“

Miniment. Capsici comp.

Nadomestek za

Anker-Pain-Expeller

je povsod priznано kot najboljšo sredstvo proti prehlajenju itd. Za ceno 80 vin., K 1.40 in 2.— se dobi po vseh lekarnah. Pri nakupu tega, tako priljubljenega domačega zdravila, se je posluževati le originalnih steklenic v škatljah z našo varstveno znamko „sldro“, ker le tako je zagotovljeno, da je izdelek pravi.

Dr. RICHTERJEVA LEKARNA

pri „zlatem levu“ v Pragi

I. Isabethgasse št. 5 nova.

Dnevno razpoložanje.

Naznanilo.

Slav. občinstvu uljudno naznanjam, da sem prevzel zastopstvo in zalogo moke valjčnega mlina

Vinko Majdič iz Kranja.

Priporočam se slav. občinstvu za obilna naročila in zagotavljam točno in solidno postrežbo.

Spoštovanjem udani

Peter Gruden
Gorica, Stolni trg št. 9.

Mali oglasi.

Najmanjša. pristojbina stane 60 v. n. Ako je oglaševalec se računa na vsako besedo 3 v. n. Najpripravnost inšeriranje za trgovce in obrtnike. Koliko je manjših trgovcev in obrtnikov v Gorici, katerih na deseti (in celo v mestu) niše ne pozna, ker nikjer ne izvešajo. Škoda ni majhna.

Proda se lep, velik pes čuvaj

Naslov pove upravnistvo.

Sprejme se učenca za trgovino z mesanim blagom. Natančneje se izve pri Antonu Ravnik v Kanalu.

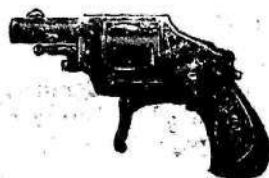
Proda se mala vila v bližini Gorice. — K vili spada 8 njiv zemlje park, travnik, vinogradi, in pritlikline. Vse zemljišče je obzidano in oddano s tekočo vodo. Naslov za pojasnila: Fundamenta Prefectura 2631, Manesta Venezia.

Jakob Šuligoj, urar
c. kr. državnih žez
Gorica, Gosposka ulica št. 25

toplomerov, zrakomerov, hygro-
trov in daljnogledov.

Vse po najnižjih cenah.

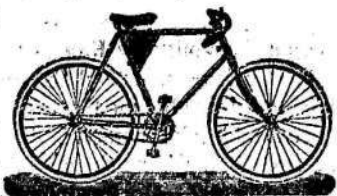

Kupujte samo dvokolesa „Alfena“, ki so najboljši francoski sistem in najtrpežnejše vrste boudisi za navadno rabo ali za dirke.

Šivalni stroji **Original Victoria** so najpraktičnejši za vsako hišo. Isti služijo za vsakovrstno šivanje in šikanje (vezenje). Stroj

teče brezšumno in je jako trpežen.

Puške, samokrese, slamoreznice in vse v to stroko spadajoče predmete se dobi po tovarniški ceni pri trdki

Kerševani & Čuk

GORICA, na Stalnem trgu št. 9. GORICA.

Za one, ki trpijo na želodcu!

Vsem onim, ki so si nakopali kako želodčno bolezen s prehlajenjem ali s preobremenjenjem želodca, z zaužitjem slabih, za prebavo težkih, premrzlih ali prevročih jedi ali z nezmerim življenjem, kakor: želodčni katar, krče v želodcu, bolečina v želodcu, težko prebavo ali zasliženje, se priporoča tem potom dobro domače sredstvo, čegar blagodejni vpliv se je preiskusil že več let. In to je

Hubert Ullrich-ovo želiščno vino.

To želiščno vino je izdelano iz izvrstnih, zdravilnih želišč in iz vina ter ojači in oživi prebavne organe človeka. Želiščno vino odstrani nerednosti pri prebavljanju in pospešuje tvoritev zdrave krvi.

S pravočasno porabo se udušijo želodčne bolezni že v kalu. Zatorej se ne sme obotavljati pri vporabi. Simptomi, kakor: glavoboli, kolanje, žganje, napihnjenost, hlujevanje, ki se pojavljajo pri starih želodčnih boleznih, poenjajo večkrat po par požirkih tega vina.

Z vrte in njega slabe posledice, kakor kolika, utripanje, srca, slabo spanje, kakor tudi nabiranje krvi v jetrah, v slezini in hemoroidne bolečine se odstranijo z želiščnim vinom. Želiščno vino odstrani neprebavljivost in vse neupotrebe stvari iz želodca in čreves s tem, da pospešuje stol.

Suho in blede obličje, pomanjkanje krvi,

slabost so po navadi posledice slabe prebave, pomanjkljive krvotvoritve in bolnega stanja jeter. Osebe, ki nimajo teka, so nervozno oslabiljene in ozlovoljene, trpijo na glavobolu, so brez sna, hitro in trpijo. Želiščno vino daje oslabilnemu življenju novo moč. Želiščno vino ozvigne tek, pospeši prebavo in hrano, oživlja premembo snovi, popeši tvoritev krvi, pomiri razdražene živce in vstvari novo veselje do življenja. Mnoga priznavanja in zahvale spričujejo to.

Želiščno vino se dobi v steklenicah po 3 in 4 K v lekarnah sledečih krajev: Gorica, Kormin, Gradišče, Romans, Ajel, Campolongo, Ronke, Tržič, Ajdovščina, Gor. Idrija, Tolmin, Kanal, Čedad, Videm, Palma, Cervinjan, Og. ej, Fiumičel, Gradež, Sežana, Vipava, Postojna, Trst, Milje itd., kakor tudi v vseh drugih manjših in večjih krajih Goriško-Gradišanske v lekarnah.

Tudi razpošiljajo lekarne v Gorici želiščno vino po originalnih cenah v vse kraje Avstro-Ogrske.

Svari se pred ponarejanjem!

Zahtevajte izrecno

Hubert Ullrich-ovo Želiščno vino.

Moje želiščno vino ni nobeno tajno sredstvo; njegove sestavine so: vino malaga 450.0, vinski strkljaj 100.0, glicerina 100.0, črno vino 240.0, sok jerebike 150.0, črešnjev sok 32.0, aniz, razne rastlinske korenine itd. Te sestavine se zmešajo

„Goriška ljudska posojilnica“

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

(V lastni hiši, Gosposka ulica št. 7, I. nadst.) — Telefon št. 79.
Račun pošta hranilnice št. 237.318.

Na obnem zboru dne 23. aprila 1911. se je določilo:

Hranilne vloge se obrestujejo po 4 1/2 %. Stalne večje vloge z enoletno odpovedjo po dogovoru. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar.

Brezplačni hišni hranilniki.

Posojila se dajejo zadržnikom na vknjižbe po 5 1/2 %, na varščino ali zastave in na menjice po 6 %.

Glavni deleži se obrestujejo koncem leta 1909. s 6 %.

Stanje 31. dec. 1910: Zadržnikov 1886 s' deleži v znesku 73.642 Kron. — Hranilne vloge: 1.423.351.26. Posojila: 1.488.919.— — Rezervni sklad: 86.827.44. — Vrednost hiš: 372.096.68.